

Рік II

15 січня 1925 р.

Ч. 1

ЗМІСТ:

1. ВОЛ. ОСТРОВСЬКИЙ. Галичина.	9. ЛЕМКІВЩИНА. Народні пісні.
2. О. ОЛЕСЬ. Коли б гора зневіри впа-
ла. Вірш.	10. ОЛЬГА ОЛЕКС. ДУЧИМІНСЬКА. Па-
дає сніг.
3. ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“ У
ЛЬВОВІ.	11. ІВАН ЦАНКАР. В гаю. З словен-
ської мови.
4. К. ЛАВРИНОВИЧ. Сучасна українська
поезія в Галичині.	12. І. Б—К. Досвіди минулого.
5. О. ОЛЕСЬ. Гуцули. Вірш.	13. ВИДАВНИЦТВА В ГАЛИЧИНІ.
6. ОЛЬГА ОЛЕКС. ДУЧИМІНСЬКА. Чех
Людвик Файгль, етнограф і знавець
Гуцульщини.	14. Т-ВО „ДНІСТЕР“.
7. ГРИЦЬКО БУРХЛИВИЙ. З циклу
„Мандрівка“. Вірш.	15. ТЕАТР І МУЗИКА.
8. СИЛЬВЕСТР КАЛИНЕЦЬ. Блаженний
камінь. Галицька легенда.	16. ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ. Бібліографія.
Найгірші книжки. Літерат. хроніка.
	17. РІЖНІ ВІДОМОСТІ.
	18. ВІД ВИДАВНИЦТВА.

ВАРШАВА — ЛЬВІВ — ЛУЦЬК

ЦІНА 1 ЗОЛ. 50 ГР.

У „НАШОМУ СВІТІ“

беруть участь та зголосили згоду співробітничати:

Номо, Тамара Барабш, Ф. Гудима, посол д-р. В. Дмитрюк, О. Дучимінська, проф. В. Зайкин, поет П. Карманський, проф. Коваль (Берлін), Купальський, К. Лавринович, М. Левицький, д-р Е. Лукасевич, посол С. Любарський, М. Маланюк, арт.-мал. Мегик, пр. ф. І. Огієнко, поет О. Олесь, Г. Орлівна, В. Островський, В. Павлович, поет А. Павлюк, М. Падоліст, арт.-мал. З. Подушко, К. Поліщук, С. Русова, доц. Ю. Русов, М. Садовський, О. Саліковський, С. Сірополко, О. Сяч, Тавольга, Фірак (Югославія), І. Чепига, Червенський, сен. Черкавський, посол Чучмай і інші.

Наступне число „Нашого Світу“ присвячується Великій Україні.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО В КАТЕРИНОСЛАВІ

1. Т. Шевченко. Кобзарь. Перше повне народне видання, в 1 томі, з поясненнями й примітками проф. В. Сімовича. З портретом і біографією. Ц. дол. 1.00, в оправі дол. 1.30
2. Проф. І. Огієнко. Українська Культура. Коротка історія культурного життя українського народу. З малюнками й портретами в оправі. Ц. дол. 0.70
3. С. Єфремов. Коротка історія українського письменництва. З малюнк. й портретами. Ц. дол. 0.80
4. Проф. Д. Дорошенко. Короткий курс історії України. З малюнками. Ц. дол. 0.60
5. М. О. Ковалевський. Історія Греції та Риму. Для школи та самонауки з 46-ма мал. й картами. Ц. дол. 0.30
6. М. Левицький. Граматика української мови. Для самонавчання. В оправі. Ц. дол. 0.60
7. Г. Голоскевич. Український правописний словник. З короткими правилами правопису. В згод з правописом Всеукр. Академії Наук. Видання 5-те. Ц. дол. 0.20
8. С. Іваницький і Ф. Шумлянський. Російсько-український словник. 520 стор. великого формату. Ц. в оправі дол. 2.00
9. „Ярина“. Українська граматика з читанкою, склав А. Воронець, з 52 малюнками Ю. Магалевського, з додатком: „Як учити з букваря Ярина“ та „Як вести розмови з малюнків“ Ц. дол. 0.30
10. С. Русова. Єдина діяльна (трудова) школа. Ц. дол. 0.10
11. С. Русова. Нова школа соціального виховання. Курс лекцій. Ц. дол. 0.50
12. А. Кащенко. Оповідання про славне військо запорожське низове. Ілюстрована Історія Запорожжя. Понад 200 мал. і карт. Ц. дол. 1.00 в опр. 1.30
13. А. Кащенко. Зруйноване гніздо. Повість з часів скасування Січі. Ц. дол. 0.16
14. А. Кащенко. На руїнах Січі. Історичне оповідання. Ц. дол. 0.04
15. А. Кащенко. Мандрівка на Дніпрові пороги. Оповідання. Ц. дол. 0.06
16. А. Кащенко. Над Кодацьким порогом. Істор. оповідання. Ц. дол. 0.05
17. А. Кащенко. Борці за правду. Істор. опов. Ц. дол. 0.30
18. А. Кащенко. Під Корсунем. Іст. пов. Ц. дол. 0.30
19. А. Кащенко. Славні побратими. Істор. опов. Ц. дол. 0.10
20. А. Кащенко. Кость Гордієнко-Головко, останній лицарь Запорожжя. Ц. дол. 1.10
21. А. Кащенко. З Дніпра на Дунай. Оповідання з часів скасування Січі. Ц. дол. 0.25
22. Д. Мордовець. Гетьман Петро Сагайдачний. Істор. опов. Ц. дол. 0.20
23. О. Рогова. Тиміш Хмельниченко. Істор. повість з малюнками П. Холодного. Ц. дол. 0.30
24. А. Чайківський. Козацька помста, опов. з козацької старовини. Ц. дол. 0.20
25. М. Григорович. Як Ірландія здобула собі волю. Ц. дол. 0.12
26. Ю. Гай. Весняні квітоньки. Співник для дітей. Ц. дол. 0.20
27. С. Русова. Серед рідної природи. Оповідання з малюнками Ю. Русова. Ц. дол. 0.16
28. Українські народні казки (зі збірника Рудченка), з 42 мал. Ю. Магалевського. Ц. дол. 0.30

ПОВНИЙ КАТАЛОГ ВИДАВНИЦТВА БЕЗПЛАТНО.

ПРОДАЖ ВИКЛЮЧНО ЗА ГОТІВКУ, КНИЖКИ ВІСИЛАЮТЬ НЕГАЙНО.

На більшій замовлення — 25 — 40% знижки.

Гроші (невеликі суми) можна присилати листом, а краще — переказами на Конто **E. Wyrowyj**, Земельний Банк Гіпотечний, Львів, або — **Zivnostenska Banka, Praha**, або — **Wiener Bankverein, Wien**, або просто на адресу:

Eug. Wyrowyj, Berlin SW 47, Yorkstr. 84 II.

ПО ЕЗ II **О. ОДЕСЯ**

МОЖНА НАБУВАТИ ЧЕРЕЗ АДМІНІСТРАЦІЮ

„НАШОГО СВІТУ“

Ціна з пересилкою 2 зол. 50 гр.

Висилається за готівку й за післяплатою.

ПЕРША ПЛАСТОВА

ТКАЦЬКО-КИЛИМАРСЬКА РОБІТНЯ

під управою

МИХАЙЛА ГОРЬОВОГО

Косів ад Коломия.

Приймає замовлення на ткацько-килимарські вироби по присланню або довільним взірцям.

Робота солідно винічена з найкращого матеріалу, витримає всяку конкуренцію.

Замовлення виконуються по черзі напливу.

РІК II

ВАРШАВА, 15 СІЧНЯ 1925 РОКУ

Ч. I

ВОЛ. ОСТРОВСЬКИЙ

ГАЛИЧИНА

УВ час, коли одно слово „Галичина“ в українців Великої України, в тому числі Волині й Холщини, викликало глибокі зітхання за „вільним“ національним життям. Віддані рідному народові, українські діячі мріяли про таку „волю“, якою тішилася Галичина, як про недосяжне щастя.

Молоді письменники й поети, що не мали змоги друкуватися на батьківщині, творили в надії, що коли-небудь вдасться їм видрукувати свої твори знов-таки в Галичині.

Словом, кожний з цих українців вважав Галичину тим раєм, де життя було щастям і радістю.

Це було за царських часів, коли Україна стогнала й завмирала під п'ятою московських жандармів і поліцаїв, коли українське друковане слово було сіллю в оці пануючої нації, коли назва „українець“ була синонімом зрадника, коли з труднощами вдавалося ставити „малоросійські“ п'єси й то всуміжку з російськими, коли учені-українці писати й друкувати про Україну змушені були чужою російською мовою, а про українську школу, в якій виховувалася Галичина, ніхто тут і не мріяв.

В той час Галичина, під чужою австрійською владою, як-ні-як а все ж жила своїм відкритим національним життям, зростала культурно, розвивалася й бадьорила душу наддніпрянців думкою, що не все ще загинуло, що є ще жертвник української культури, що не вмерла надія на відродження.

Наочним доказом ріжничі минулої долі українців під владами російською й австрійською є ріжничія в наші часи між Волинню й Холмщиною з одного боку й Галичиною — з другого. В той час, коли нашу

Волинську й Холмську землі сповиває мряка національної несвідомости, брак української інтелігенції, відсутність якого-будь організованого національно-культурного життя, що народжується де-неде лише в останні дні, де і тепер інтелігент не завжди сміло назове себе українцем, а селянин навіть не знає, хто він такий, де нема своїх ні музеїв, ні архівів, ні добре організованих бібліотек, ні друкарень, ні видавництв, ні театрів, ні жадних наукових чи літературних та мистецьких осередків, — Галичина все це має (хоч може і в менших, ніж треба б розмірах) і живе відносно широким і досить відкритим та ясно окресленим культурно-національним життям, у перенятих з Заходу формах.

Таким чином, Галичина, в силу бажання історії, стала Г'ємонтом і залишиться ним на довгі часи. Хоч і тяжке культурно-національне зростання Холмської та Волинської земель, але коли б разом з ними не опинилася в межах Польщі Галичина, то їх становище було б ще скрутніше. Не дарма ж де-хто силкується збудувати греблю між цими українськими землями, які колись склали одно ціле. На жаль, штучну, фактично тепер не існуючу межу між Галичиною й Волинню та Холмщиною підтримує де-яка частина нашої інтелігенції як з тої, так і з другої сторони, в силу унаслідкованого від дідів духа „удільного“ сепаратизму. Про цей „сепаратизм“ не говориться, але він існує і всі це знають і відчувають. Це надзвичайно тяжко відбивається на сучасних спільних інтересах, а в майбутньому може мати дуже сумні наслідки. І особливо це сумно через те, що в основі цього сепаратизму лежать здебільшого причини особистого характеру — амбіції, бажання бути вищим чи небажання бути нижчим і т. інш.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“ У ЛЬВОВІ

Товариство „Просвіта“ у Львові засноване 8.XII 1868 р. Отже існує 57 літ і є найстаршим культурним товариством на всіх українських землях. Є воно матірним товариством для всіх „Просвіт“, що повстали згодом по українських землях та між українською еміграцією у всіх частинах земської кулі.

Видавництво „Просвіти“ ділиться від 1920 р. на такі серії (відділи): 1) „Українське Письменство“ (давн. „Руська Письменність“) — є це бібліотека українських класиків. До цього часу вийшло 25 томів, починаючи від Ів. Котляревського. 2) „Загальна Бібліотека Просвіти“, якої книжки призначені своїм змістом для більш освіченого загалу. 3) „Народня Бібліотека Просвіти“, яка призначена своїм змістом для народнього читання і заступає передвоєнні членські книжечки, які кожний член доставляв даром. Випусків до цього часу в тій серії вийшло 28. 4) „Історична Бібліотека Просвіти“, яка виходить від 1923 р. обємом 1 аркуша друку під ред. проф. І. Крипяке-

вича, призначена для народнього читання широких кругів. Вийшло до цього часу 6 випусків. 5) Т-во видає свій освітній місячник „Народню Просвіту“ (давн. „Письмо з Просвіти“) під. колегіальною редакцією д-ра І. Брика, М. Галушинського й С. Шаха. 6) Книжечки фонду „Учітеся, брати мої!“ від 1921 р. призначені для науки серед ширших кругів, а вийшло до цього часу 6 томів однакового формату й обему. 7) Т-во приступає 1925 р. до видання першої української енциклопедії, під ред. проф. І. Крипякевича.

Історія Т-ва „Просвіта“ — це історія культурного підєму й національного відродження українського народу. Історія Т-ва „Просвіта“ у Львові — це історія боротьби за наше національне існування на своїй таки землі — в Галичині. Історія Т-ва „Просвіта“ тяжка й в наслідках своєї діяльності важка. Жаль однак, що не маємо списаної до цього часу більшої історії про Т-во „Просвіта“ у Львові та „Просвіти“ взагалі.

Михайло Галушинський,

б. директор укр. гімн. в Рогатині, б. командант Укр. Січових Стрільців в 1914 р., організатор „Рідної Школи“, народний письменник і освітник, девятий (тепер урядуючий) голова Т-ва „Просвіта“ від 1. IV 1923, знаменитий бесідник і організатор „Просвіт“, нині усунений Польською шкільною владою з посади гімн. професора у Львові.

Д-р Іван Брик,

проф. укр. гімназії, член Виділу Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, містоголова т-ва укр. професорів середніх і вищих шкіл у Польщі, довголітній діяльний і заслужений секретар і теперішній містоголова Т-ва „Просвіта“, популяризатор науки і науковий дослідник.

Степан Шах.

проф. укр. гімн., секретар Т-ва „Просвіта“ від 1921 р., редактор календарів „Просвіти“ і співробітник фахового органу Т-ва „Народня Просвіта“, що виходить у Львові.

Голов мало Т-во „Просвіта“ до цього часу дев'ять: 1) Анатоль Вахнянин (1868—1870), 2) Юліян Лаврівський (1870—1873), 3) Володислав Федорович (1873—1877), 4) Д-р Омелян Огоновський (1877—1896), 5) Юліян Романчук (1896—1906), 6) Д-р Євген Олесницький (від 29. VI 1906 до 2 XI. 1906), 7) Петро Огоновський (1906—1910), 8) Іван Кивелюк (1910—1922), 9) Михайло Галушинський (від 1. IV. 1923).

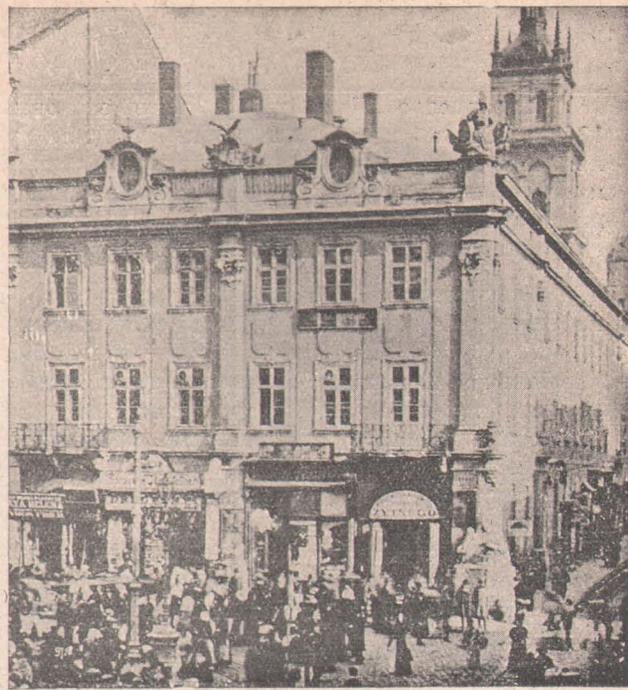
Відділів до цього часу було 38.

Головний виділ покликав до праці в Т-ві також людей з-поза Виділу до різних комісій, яких є сім:

- 1) Просвітно-організаційна — головою Мих. Галушинський.
- 2) Поборювання неграмотности — гол. М. Мороз.
- 3) Театральна — гол. о. Іван Туркевич.
- 4) Видавнича — гол. д-р Іван Раковський.
- 5) Кольпортажі книжок — гол. Ос. Навроцький.
- 6) Бібліотечна — гол. д-р Волод. Ривюк.
- 7) Економічно-господарська — гол. Ден. Коренець.

Кураторія Фонду: „Учітеся брати мої“ — гол. д-р І. Раковський.

Торговельну школу передав Гол. Виділ в 1924 р. Укр. Педагогічному Товариству wraz з інвентарем з тим одначе, що школа має носити давню назву: „Торговельна Школа Т-ва Просвіта у Львові“.

Трьохфронтовий дім Т-ва „Просвіта“ у Львові, Ринку 10, де знаходиться канцелярія Т-ва, редакція щоденника „Діло“ і тижневика „Свобода“, ротатійна друкарня „Діла“, Центральний Базар укр. кооператив „Центро-Банк“, книгарня „Науков. Т-ва і Шебченка“ й інші т-ва.

Дім Т-ва в Ринку ч. 10 сягає своєю будовою XVII віку, але стиль свій рококо завдячує XVIII століттю. Камениця ся була осідком кн. Любомирських, і тому має 6 вікон до ринку. Від року 1767 мешкав тут російський генерал Кречетніков, що за останнього короля польського Понятовського був з доручення цариці Катерини справжнім губернатором Львова, а в перших роках австрійського панування від 1772 р. осідком краєвих губернаторів і найвищої військової влади. Т-во „Просвіта“ купило цей дім від польської родини Леваковських у 1895 р. завдяки заходам д-ра Костя Левицького за квоту 130.000 зол. австрійських. Каменицю прикрашують гарні камінні балькони, дахові віконця й пілястри в стилі рококо. Зовнішня різьба в камені вказує на лицарські герби дому Любомирських.

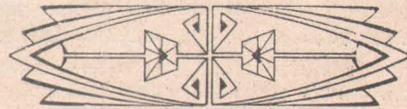
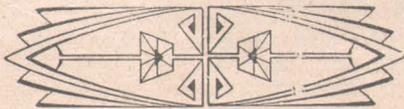
Організація Т-ва „Просвіта“ опирається на філіях, читальнях, та членах Т-ва.

Філій мало Т-во в 1924 р.—70 (до війни 76).

Читалень мало Т-во до кінця червня 1924 р. 1338 (до війни 2994). Внесено подань про заснування нових читалень до кінця червня 1924 р. — 83.

Членів центрального Т-ва — 6625 (до війни понад 36.000).

Почесних членів живих має Т-во „Просвіта“ п'ятьох: Олександр Барвінський, Михайло Грушевський, д-р Кость Левицький, Юліян Романчук і Степан Танчаківський.

К. ЛАВРИНОВИЧ

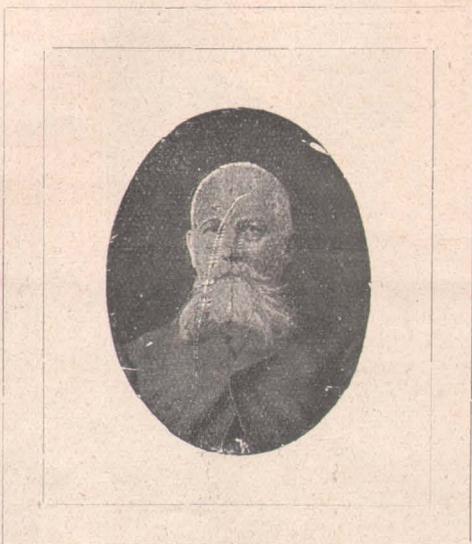
Сучасна українська поезія в Галичині

(Інформаційна замітка)

ГАЛИЧИНА, країна непотахаючого національного антагонізму, де „порядкували“ Бадені і де повставали Січинські. Однак, тут жили й творили такі велитні думки, як поет Іван Франко. То був час омріяних надій, серед яких так чи інакше, творилася спільна творча думка, але тепер усе пішло розбіжними шляхами і місце мистця зайняв політик, який до всього пристосовує свою „партійну міру“...

Ще не так давно, всього десять літ тому, Львів був осідком цілої плеяди українських письменників та поетів, що були згуртовані у товариське коло „Молода Муза“, яке навіть мало своє видавництво. З того кола вийшли — Михайло Яцків, Степан Чар-

Юліян Романчук.

проф. укр. літ. у Львові, б. довголітній провідник укр. посольського клубу у Галицькій Сеймі і Віденській Державній Парляменті, б. віце-президент того ж Парляменту, п'ятий голова Т-ва „Просвіта“ від 1896—1906, основник і редактор звітної бібліотеки „Українського Письменства“ при „Просвіті“ (тобто українських класиків твори), одинокий ще по нині живучий член-основник і член першого відділу Т-ва „Просвіта“ в 1868 р., сеніор українських суспільних діячів, — живе у Львові.

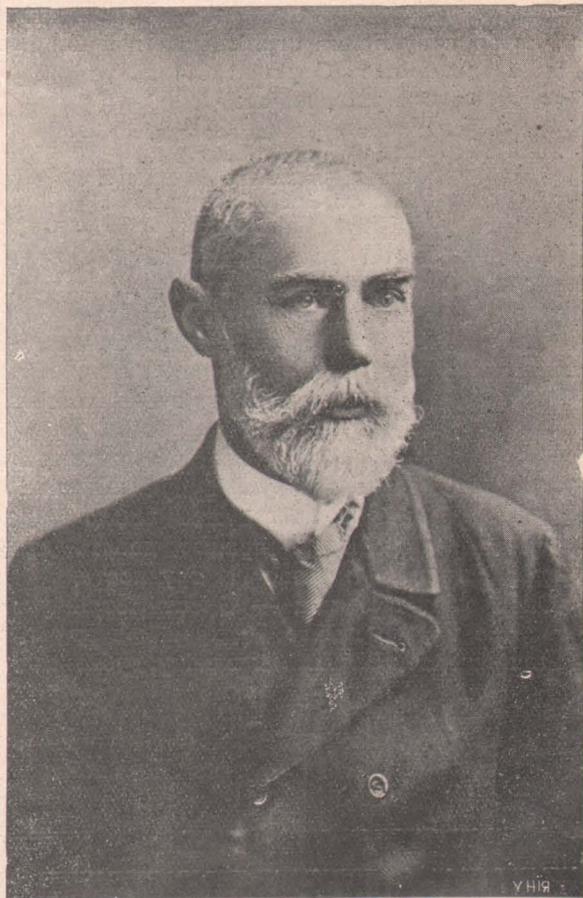
нецький, Василь Пачовський, Петро Карманський та Сидір Твердохліб. Кожний із них мав щось своє і давав щось своє, що хоч не завжди було досконале, але завжди визначалося своєю культурністю, яка в тодішні часи вважалася не аби-яким „нозаторством“, із чим не на життя, а на смерть боролася „старорутенці“...

Але прийшла війна й після неї все змінилося. „Молода Муза“ зосталася тільки у споминах, бо хоч більшість її членів ще існує, але вже нема більш давньої єдності духа. Михайло Яцків, як редактор „Рідного Краю“, опинився в положенні прокаженого, Степан Чарнецький, протримавшись якийсь час газетними фейлетонами, як „Тиберій Горобець“, також зник із літературного об'єру, Василь Пачовський, забравшись до Ужгорода, заробляє на кусень „насуцного“ „патріотичними“ віршами, подібно ж розміню-

ється десь на бразилійському суходолі й Петро Карманський, а доля Сидора Твердохліба, як „кандидата“ до Варшавського сенату, всім уже відома...

Отже, як кажуть, нові часи — нові пісні. На зміну старших прийшли молодші, а за ними — цілком молоді, серед яких є таланти й посередні майстри, але всі вони йдуть „попасом“, як хто хоче й куди хоче, а не будучи згуртованими в якийсь певне коло, — прилаштовуються до найрізномородніших політичних та суспільних товариств, аби тільки мати змогу видати якусь збірку своїх творів і тим започаткувати свою літературну діяльність. Наслідком цього „прилаштовування“ появляються невеличкі збірки поезій — то одного, то другого молодого поета, при чому на кожній такій збірці видніється марка „нового“ видавництва, що має означати, що книжка не є видана „накладом автора“, а засобами якого будь „політика“, з волі якого книжка набирає „відповідного“ характеру, що не завжди годиться з переконаннями самого автора...

Однак, це річі „зглядні“, як каже Айнштайн, а тому про самих авторів. Беручи на загал, їх не так багато, а порівнюючи навіть із наймолодшими поета-

† Іван Кивелюк,

суддя, посол до Галицького Сейму, член Галицького Краєвого Відділу у Львові, організатор галицьких селянських мас на Поділля, енергійний і прямолінійний громадянин-суспільник, восьмий голова Т-ва „Просвіта“ від 1910—1922, помер 22. III 1922. Похоронений у Львові.

ми Наддніпрянщини, — „золота посередність“... Винуватити тут кого-будь не приходиться...

А тому про духову творчість сучасних галицьких поетів. Перше місце серед них безперечно займає Василь Бабинський, автор збірок „У притворі храму“, „Тайна танцю“ й ліричної поеми „Ніч кохання“. Поминаючи збірку „У притворі храму“, яка появилася в часах війни більш „припадково“, ніж свідомо, звернемо увагу на „Тайну танцю“, де він заявив себе не тільки з боку талановитости, але й з боку досконалої майстерности слова, що часто лягає у форму ювелірної виточености. Те саме можна сказати і про „Ніч кохання“ — вінок сонетів, — у яких еротичний мотив є остільки естетичним, що дорівнює мотивам біблійної „Пісні пісень“. Творячи цю річ, видно, поет чимало передумав над тим питанням, що називається „проблемою кохання“, бо оспівав його так, як ніхто ще із наших поетів, а що Бабинський майстер і естет, то це видно хоч би і з цього:

„...Блукаю...
Зорі!
Вже в трумні ви.
А в душу лізуть сумніви:
„Грядеші? Камо?“
А в серці родиться і гине
У просторі
Таке, як зойк дитини:
„Мамо“...
(„Тайна танцю“).

Говорячи про оригінальну творчість Бабинського, не можна не згадати про його працю, як перекладчика. — Так напр., на українську мову переклав він Ол. Блока „Дванадцять“, а на польську — майже цілого П. Тичину.

Другим після Бабинського, — Роман Купчинський, автор популярних стрілецьких пісень, а в тім „Ой, та й зажурились Стрільці Січовії“, який є добрим майстром настроїв, як от:

Вимок ворон на воротах,
Сльози скапують зі стріх,
Ластівка пройшла, як стрілка.
Снитися: Сяйво. Сонце. Сміх.
(„Митуса“, 1922 р. ч. 1).

Далі — „чистої води лірик“ Юра Шкрумеляк. Він — гуцул і поезія його також „гуцульська“. Багато у ній теплового чуття й глибокої сердечности, але форма його „лірично-примітивна“, важка, мова „льокальна“, часто засмічена провінціалізмами, москалізмами та польонізмами, але поет він певний і щойно росте.

Поруч — Олесь Бабій, поет „бунту для бунту“, повний бомбастичних фраз, які будучи вложені в поетичну форму, инколи пригадують собою справжню поезію. Над формою Бабій працює досить старанно і, можливо, з часом подолає всі труднощі.

Окремо від згаданих — Орест Петрійчук. Його збірка „Про це, що люблю я“, хоча й претенсійна, а все-ж таки цікава. Закоханий в епіку, губиться в спро-

бах творення „модерних форм“. Головне, що у цій збірці „еротик“, так це „духовницькі“ мотиви, подиктовані тими, під чіми крильми він заховався. Як що ці мотиви звучатимуть і далі, так не допоможе йому й „сам“ Тичина, за поли якого він хапається.

Тепер ще, як про надійних молодих поетів, варто сказати пару слів про таких „юнаків“, як — Семчук, Цурковський, Лімниченко та Меріам, якими заки-що вичерпується загальна кількість молодих служителів української Музи на терені Галичини.

Спробами організованого життя й праці молоді, молодшої і наймолодшої генерації були: чотири зшитки невеличкого літературного місячника „Митуса“, у 1922 році; товариська група „Богема“, яка, відсвяткувавши пару „ювілеїв“ (Лепкого й Олеся), існує і не існує; а тепер, уже наймолодші, випустили першу книжку свого місячника „Наука й письменство“, який, недивлячись на свій поважний розмір (8 аркушів!), зовсім не тішить своїм змістом...

м. Львів, 1924 р. 5 грудня.

† Д-р Омелян Огоновський,

проф. укр. літер. на львів. університеті, четвертий вельми заслужений голова Т-ва „Просвіта“ від 1877—1896 р., який через 30 літ працював безкорисно в Т-ві і лишив тривалі сліди своєї праці, як учений і громадянин. Похоронений у Львові.

ГУЦУЛЬЩИНА

О. ОЛЕСЬ

Гуцули

I.

Країно див! Далека мріє.
Зелена казко серед гір,
Де вітром дух наш вільний віє,
На гори загнаний, як звір;

Де, ніжний, крила простягає
В ночі над тишою осель,
А в ранці соколом літає
Або голосить серед скель.

Де голод він пустив до хати,
Де дав він тіло розп'ясти,
Щоб тільки скарби заховати,
Щоб тільки душу зберегти.

II.

Мовчить Гуцул, мов уст не має
І мовчки вище в гори йде, —
За його гірський ліс співає,
За його Черемош гуде.

За його гори ладан курять,
І камінь чайкою кричить...
Він тільки плаче, як одурять,
Він тільки терпить та мовчить.

Мовчить Гуцул, мов уст не має,
І далі вище в гори йде, —
За його гірський ліс співає,
За його Черемош гуде.

ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРА ДУЧИМІНСЬКА

Чех Людвик Файгль

Етнограф і знавець Гуцульщини.

ЕЮ статтею хочу познайомити читачів з Чехом, який перебуває в нас уже довгі роки (від 80-тих років), який посвятився спеціальним етнографічним студіям Гуцульщини, замилювався душою та зовнішнім життям нашого народу.

Українським народом цікавилися вже не раз чехи, що раніше перебували в нас. Доказом цього є записки цих учених і ряд статтів у „Matica“. Мусимо визнати, що вони мали додатні впливи на наших учених.

Чехи взагалі визначаються замилованням до етнографії, чому може і завдячують своє відродження і свою відпорну національну силу.

В літературі чеській теж находимо перлини, які прикрашують чеську народню свідомість. Візьмім хоч би такий прегарний символічний твір, як „Imultuș“ Заера. Його вистарчало, щоб підситити вогонь на народнім жертovníку на довгі літа, вистарчало, щоб в слухний час вибухло подумя.

Цього літа познайомилася я особисто з вищезгаданим Чехом, п. Файглем, і бачила його незвичайно багате зібрання всіх творів музеальних нашої Гуцульщини.

Треба було великої посвяти, замиловання та муравлиної праці, щоб зібрати таку багату колекцію. П. Файгль не є власником великого майна, щоб його досліди можна брати за легко здобуту річ, — але чоловік праці, що весь свій заощаджений гріш видавав на подорожі, щоб ґрунтовно дослідити життя нашого Гуцула у всіляких хвилях його життя, а зара-

зом студіював його дивну, повну творчости й широкого розмаху душу.

Стара гуцулка

Двадцять вісім раз їздив він на Гуцульщину й своїми ногами міряв землю гуцулів, шукаючи цікавих для нього скарбів духа людського. При праці помагав собі докладними студіями всіх етнографічних праць в цім напрямі, які має в свій бібліотеці. Навіть в англійській мові має одну працю по українській етнографії.

Багатий його збір, хоча й в тіснім помешканні, яким можна б заповнити чотири салі музеальні, — уложений він вельми майстерно, пізнати руку фахов-

Прикрас бронзових є також кілька сот штук: хрестики, спинки, нашійники, клямри, остроги, образи, ігольники, товчки до горіхів, перстенці, ковтки, кресала, гудзики, затички, ножі і виделки.

Відділ інструментів має усе, що є на Гуцульщині: триметрові тримбіти, ліра, цимбали, бубни, дримлі, дуди, пищівки і прегарна колекція сопівок поодиноких і подвійних.

Відділ деревляних виробів є прикрашений виробами шкрибляків: тарелі, рами, скринки, чаші, пушки.

З гуцульських гір

Молода гуцулка

Краєвид

ця-артиста в розміщенню і, не зважаючи на те, що збірка має тисячі okazів, — легко можна переглянути поодинокі відділи. Не знаходимо тут нічого зайвого, ніщо не повторюється в своїх мотивах, але й нічого не бракує тут з Гуцульщини: кераміка, збруя, інструменти музичні, металеві й бронзові вироби, вишивки, гафти, вироби ткацькі, витинанки, роботи кораликові, строї, знаряддя, моделі, писанки й предмети обрядові, — словом усе, що оточує Гуцула в його буденнім життю й чого вживає він в обрядовості.

З керамічних виробів бачимо: Бахмінського з Косова (ціла його школа), Петра Коссака з Пістиня, Йосифа Барановського з Москалівки. Є там кілька сот штук різнорідних: тарелів, мисок, горців, горнят, декоративних звірят, ваз, начинь на напої, ліхтарі, хрести і кафлі.

Колекція збруї — є імпонуюча. Не бракує, хіба там ні одного зразка, бо є коло сотки. Бачимо: скалкові кріси, пістолі, топірці, вийтівські і жіночі палиці, порохівниці, гарапи, всілякі „ташки та торбівки“ з усіма своїми прикрасами.

Є також багато форм всілякого роду на сир і віск, є різьблені ложки, виделки і всілякі держаки.

Що до укр. вишивок — то хіба ніхто на світі, ніякий музей не має такої збірки, як п. Файгль. Є моделі всіляких частин одягу, як чоловічого, так і жіночого.

Писанок є також ціла колекція.

Для доповнення тла і рам розміщено й образи гуцульських мотивів: Северина Обста, Пстрака, Труша і величавий образ Качор-Батовського, який зображує укр. лірника, з лиця якого бачимо натхнення. Є навіть один цікавий автопортрет Гуцула, роблений олійними фарбами, на яким всі подробиці одягу віддані дуже докладно й через це він має вартість етнографічну.

Всіляких картин і карток є до тисячі. Усі ті картини доповнюють цілість, творять гармонійну лінію і мило вражують око, — чого не висловила збірка — те доспівала ця прегарна декорація. З кожного

відділу бе життям і часом здається, що відчувається присутність духа артистів, творчість яких взурувалася на природі, вдивляючись у власну душу, ніби книгу.

Крім чисто гуцульських взірців, має ще п. Файгль

оком. Вартість згаданої збірки неможна оцінити — бо праця її власника не має ціни.

Багато інституцій закордонних і польське міністерство освіти вже не раз пропонували п. Файглеві догідні умови в справі набуття цієї цінної збірки, та

Гуцульський похорон

старі евангелії і церковні образи, а навіть є цілі „царські врата“ та зразки оказів словацьких, чеських і польських.

От такий скарб нашої етнографії і історії криється в домі Чеха у Льва-городі під нашим боком та

на разі він не думає її продавати. І певно не легко збудеться цього дорібку цілого свого життя.

Слід би нам де-що в тім напрямку подумати.

Ось цих кілька слів про Чеха в нашій вітчизні, якому близька й цікава душа нашої творчости й артизму.

ГРИЦЬКО БУРХЛИВИЙ

З циклю „Мандрівка“^{*)}

I.

Півсонний я іду... Блукаю...
У снах чужа мені земля...
Іду, мов тіль... чогось шукаю...
Блакитна туга журавля.

Іду чужий поміж чужими
Без слова ласки, привітань,
Один — зі снами золотими
І з духом тихих поривань.

Іду незваними шляхами
У сьайві ясных злотих смуг...
Де ці таємні диво-брами
І хто в мандрівці сій мій друг?

Ніхто! — У вічності почата
Душа на своє лоно йде...
Далекий гомін щастя-свята,
Далеке царство золоте!

II.

Я йду. Не йду, а мов знімаюсь,
Як янгол в сьайві злотих смуг,
З проміннями дитинно граюсь
І лину легко — ясний дух.

А в серці тихе безгоміння...
Зо мною смуток — добрий друг...
— І грає соняшне проміння,
А звук найтихший ловить слух.

Проходжу попри стиглі ниви,
...Вітрець на хвилечку ушух...
...Іржуть десь коні карогриві,
А чорну скибу крає плуг.

Ідуть женці, блестять серпами,
Лунає пісня голосна,
Пролине пчїлка над ланами
І в шумі зникне десь вона.

Пташки збирають спіле зерно...
У полі гомін, туркіт, крик...
...Куди, куди-ж свій крок поверне
І де спочине мандрівник?

А я ні орю, ані сію,
Ані збираю хліба з піль,
Лиш зір знімаю до обрію,
Колишу в серці тугу, біль!..

*) Твір молодого поета з Галичини.

СИЛЬВЕСТР КАЛИНЕЦЬ

БЛАЖЕННИЙ КАМІНЬ

Галицька легенда

Славна колись була, славна...
Галичина! П. Куліш.

РОХОДЯЧИ з села Вітькова (Богородчанського повіту) біля руїн Скита Манявського, які, як старі лірники, співають сумно про дорогу стару бувальщину, присів я біля нахиленого каменя відпочити. День був гарячий. Сонце піднялось на південь і припекло наче вогнем. Я роздягнувся та поклався в тіні густої ліщини й, поглядаючи на руїни, мріяв про бувальщину. Нараз почув я шелест у кущах. Я схопився як стій і побачив між кущами густої ліщини дідуся, якому не гріх було і сотку літ рахувати. Побачив він і мене, пізнав, що я не тутешній, поздоровив мене, а далі — псвернувся на право, до куща ліщини, зігнувся і почав витинати прута. Щоб довідатися від старця де-що про ці руїни, про які я не раз читав, гукнув:

— Батьку! — як бачу, ви вже не одно літо пережили, одначе ще беретеся до праці. Час вам відпочити.

Він підвівся, загорнув угору крисання, глянув весело на мене і каже:

— Хвалабо, пережив вже півтора копи літ, тай іще якось Господонько кріпить мої сили, зможу ще шонь-тонь дещо працювати!

— А навіщо-ж вам цей прут?

— От бачите, пасу вівці, а що гаряче, так отже розбіглися по між кущі. Хочу їх позганяти!

— То ви, батьку, тутешній?

— Так, паночку, з діда з прадіда! Мій дід в тих лісах побережникував, по дідові батько, по батькові я, а нині мій син побережникує, а я хоч і не мушу туди лазити, одначе вже з молоду привик до праці, то ж ходжу за вівцями!

— А чи ви не сказали б мені де-що про ці руїни?

— Ой руїни, руїни, святі вони нам, святі! Колись і люди в них жили, молили Бога, тай краще жилося на світі! а нині?... — похитав головою й заплакав.

— Розкажіть батьку.

— Та вжеж, не відмовлю вашому проханню, розкажу все те, що чув від небіщика могого батька, земля їм пером!

На згадку про батька вклонився і відкрив сивину. Потім присів біля мене на мураву, вийняв з черепа яну файку, наложив тютюну й почав оповідати:

— Було це дуже, а дуже давно, здається тоді, коли Галич іще звався столицею князя Данила. Отж з Київської Печерської Лаври два чернці за якусь кару були вислані в світ. Ішли вони село від села, місто від міста й за піврік своєї мандрівки зайшли в сторони Карпат. Один чернець мав з собою золотий хрестик, а другий чернець пляшку води з джерела Печерської Лаври та ще вагу. Ціль їх була — скрізь, куди переходимуть, важити воду ріжних околиць, а котра б вода рівнялася вазі Печерського джерела, так на цьому місці мали заснувати скит. Так мандруючи, зайшли вони над Бистрицю, коло Со-

лотвіни, та задумали по довгій мандрівці відпочити. Помолились Богові, поживились дикими овочами, яких у цих лісах було багато, відтак стали готовитись в дальшу дорогу. Але тільки знизилась з берега Бистриці, щоб зважити воду, стрінули молодого рибак, який сидів над берегом і ловив сіткою рибу. Рибак побачивши чернців обійшовся з ними дуже чемно, а дізнавшись, звідкіля вони та по що прийшли в ці краї, попросив їх, щоб загостили до його печери. В дійсності, не був це звичайний рибак тільки чорт, який, кажуть, був посланий Люципером на цей світ вигнати з цього місця тих манахів, щоб не важили води з Бистриці та не будували на цьому місці скиту. Чернці не підозрівали жадної зради, дались намовити, а коли зайшли в печеру рибак, тесові двері печери з великим гуком зачинились. Чернці цього зжахались, бо пізнали по уладженню в печері, що це хитрощі злого духа, — крім стола, а властиво не стола, а пенька, який заступав в печері стіл, не було нічого. Наразі заспокоїлись, чекаючи кінця — що з цього виjde. Рибак попросив їх сідати коло цього пенька, а сам вийняв із якогось закамарка великий камінний збанок з вином та горнятка й почав частувати. Чернці ще не припускали зради й дали намовитись. Налили вина до горняток, а коли почали пити, перехрестили вино. Рибак обурився й просив їх, щоб цього не робили. Чернці коли почули таке, зрозуміли, що знаходяться в приятеля злого духа. Отже вина не пили, лише просили його, щоб випустив їх з печери. Рибак зареготав кажучи:

— „Я випущу вас на волю тоді, як ви мені підпишете, що залишите зараз цю країну та підете туди, звідкіля прийшли!

По цих словах знявся великий шум і явилось багато чортів. Отже чернці знайшлися в великим клопоті. Чернець, який мав золотий хрест приклав його до дверей, які зараз відчинились, — так він вийшов з печери. Другий чернець, який мав воду, побачивши чортів коло себе, почав кропити свяченою водою, посуваючись все дальше й дальше вперед. Чорти побачили побіду над собою, почали рити землю й тікати виритою норую, аж вийшли на місце, котре нині зветься Манявою, а за ними вийшов і чернець, Помолившись Богові, присів він змучений під лісковим кущем відпочити. — А треба знати, що тоді ще не яких сіл тут не було, лише густі ліси, в яких вільно множилася всіляка звірина. Отже не швидко ці два чернці зійшлися, понеже один зівстав при брусних дверях, а другий норую відійшов дуже далеко. Так вони цілий місяць блукали по лісах, не знаючи нічого один за одного.

По місяцю сталося, що один подорожний, переходячи тудю, стрінув першого чернця при брусних дверях і той оповів йому свою страшну історію з рибаким та скаржився, що стратив свого брата чернця... Подорожний перебув з ним одну ніч, а другої днини пустився в дальшу дорогу, де по якимсь часі, стрінув другого чернця, який рівнож оповів йому свою пригоду з чортами. Подорожний оповів про зустріч з першим чернцем і таким способом обидва чернці зійшлися знову зважили воду, і як раз вона рівнялась вазі води з джерела Печерської Лаври.

Отже тут було їм призначено осісти.

Вибрали відповідне місце на монастир. Написали до Києва й дістали поміч на будову скита.

Але поки вибудували скит, ці чернці перебували під цим Блаженим каменем, коло якого ми ось сидимо. Він служив їм за чернечу келію і каплицю. Розуміється, колись виглядав він иначе, не так, як нині його бачимо. Манахи не засіли одної хвилини, працювали день денно коло Блаженного каменя. Прочистили кущі тернини для вигідного приступу, зро-

били горожені двері, а перед печерою завели гарний город, де садили ярину та сіяли збіжжя. В цій печері пережили чернці дев'ять літ, а по дев'ятих літах став розкішний на цілу Червону Русь скит Манявський. Він стояв довгі літа, аж в 18 столітті зруйнували його татари, а цар Йосиф II Австрійський скасував його зовсім. От і тільки знаю про цей Блажений камінь та про скит від свого батька! — закінчив дідусь, утерши полою піт з чола й тяжко зітхнувши.

ЛЕМКІВЩИНА

Народні пісні

I.

Чудуються люде, чого я си співам?
З великого жалю, бо розкоши не мам!

Там на горі млачка, купалася качка,
Видам я ся, видам, — хоч-ем не богачка.

Вісьта, коню, вісьта, не тикайся дишля,
Не ход до Марисі, бо Марися пишна.

Пониже загради — родилися кряки,
А сусідски хлопці, лем сами криваки.

Пониже загради — зелена кропива,
А сусідски дівки, — сама біда крива.

Або мі заграйте, або забубнуйте,
Або мі на войну — коника рихтуйте.

Мала я милого, як папер — білого,
Тепер-ем дістала, як циган — чорного.

Фірман з гори їде, але не гамає,
Ци коні не його, ци їх не жалує?

Кед ня Марись любиш, не повіч
нікому,
Бо люде рознесут, як вітер солому.
(Сяницький повіт)

II.

ДАЛАС НЯ МАМЦЮ...

Далас ня мамцю, далас ня мамцю
Ой далеко од себе.
Заказувалас, заповідалас,
Не ход, дівко, до мене.

Терплю я рочок, терплю я другий,
Та не можу стерпіти,
Перероблюся в сиву зозулю,
Та прийдеся злетіти...

Ой прилечу я до твого саду,
Та сяду на сливицу,
Ой вийди, вийди, моя мамочко
З раненька на водицу.

Мамочка вийшла, гойшья, а гойшья!
Чогож ти хочеш сива?

Прийшам, мамочко, тай до садочку,
Бо я його садила.

Моя дівонько, мій голубоньку,
Де твое біле тіло?
Моя мамочко, мій голубочку,
Од нагости змарніло.

Моя дівонько, мій голубоньку,
Де твої білі шати?
Моя мамочко, мій голубочку,
До коршмоньки забрато!

Моя дівонько, мій голубоньку,
Де твої сиві очі?
Моя мамочко, мій голубочку,
Та виплакала в ночі.

(Криниця)

Лемківські типи. (Село Рудава, сяницького повіту).

ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРА ДУЧИМІНСЬКА

ПАДАЄ СНІГ

(Памяти М. Кобринської)

ШАДАЄ сніг, тихий, білий сніг... Вона любила цей сніг...

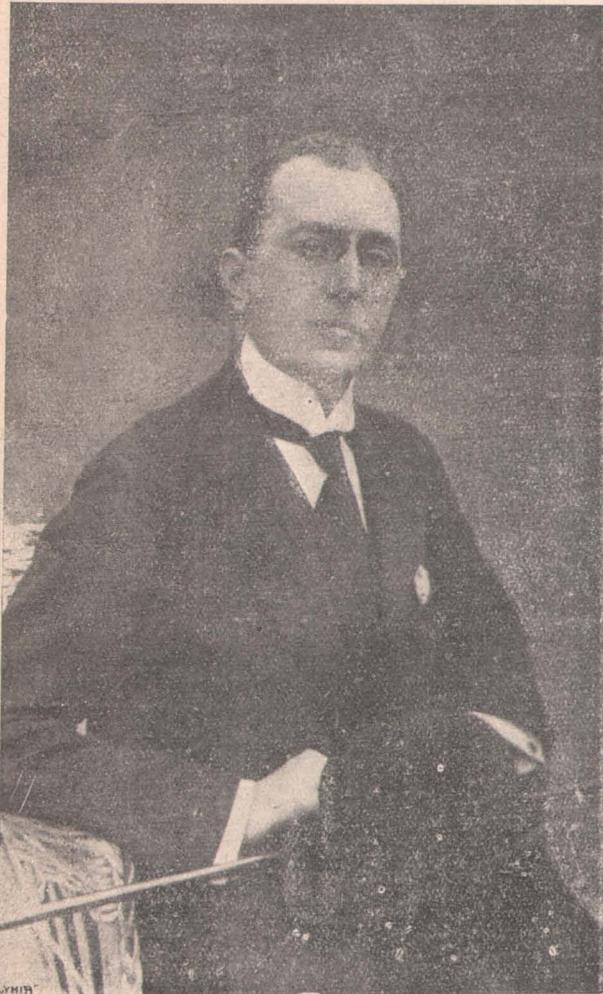
В моїй уяві воскресла Вона. В зимові ночі ми ходили далеко цим білим килимом...

Бували місячні ночі, повні брилянтів, хрусталів та самоцвітів — розкинутих невидимою рукою по савані смерти-спокою... Все блищить таємним, неземним блиском... манить око — і душу виманює...

Бували ночі хмарні — лиш білиною снігу ясніли... Тиша таких ночей бувала ще глибша та сповивала серпанком таємничости душу... яка то ховалася у глибіню, то знов вихидювалася приманювана тою глухою тишою, тим могутнім голосом природи і ніжної душі... кликала... кликала... Душа відчуває споріднення...

Йдемо... ніч. Місто залишилося далеко за нами. Сніг усе прибрав у білі пухові кожухи.. Білий саван, вколисує біль і сум... присипляє своєю тишою... Це його пісня.

Йдемо мовчки... бо відчуваємо близькість Бога,

† Антін Гладішевський,

дир. банку „Краєвого Союзу Кредитового“ у Львові, довголітній і многозаслужений голова „Рідної Школи“ („Укр. Педагогічного Т-ва“), помер в 1923 р.

присутність творчого духа, якого в даній хвилині не полошили грішні думки профанів, ні їх пусті слова...

...Душі наші, злившись в одно, моляться Величі — Богові Природі... чи може співають пісню, навіяну подихом краси... А сніг падає...

Або розмовляємо. І тоді найщирші думки просили визволення, прибиралися в слова... Чи це була сповідь душі перед собою, чи скарга природі, з нею розмова... Щось неземського чувається в цілیم своїм естві, вся буденна дійсність зникла... Йдемо, а сніг, білий, м'який — пестить душу

Манастир оо. Василіян у Гошові.

Або Вона в малій кімнатці, в якій постать її виступала тим виразніше. Гордо випростувалась, руки заложила, мовчки вдивлялася в кусень городу й пару деревин, які заглядали у вікно...

Сніг падав тихенько й укладався до спочинку на гилках дерев, на кістяках тогорічних цвітів, з яких творив дивні егзотичні рослини... а її душа творила...

Я — в такі хвилини душею молилася до Неї, до її духа.

І знов падає сніг білий, тихий... Сутінки...

Огонь в печі... Блимає по стінах, предметах, малюючи й нагло змінюючи начерки задуманих ним образів...

Вона задивлена в ті блиски, повні таємничих рухів, снує думки, розвиває картину, своїх плянів, чого ще життя не дало їй викінчити, а чого ще й не розпочала... Нанизує перлини і коралі... „Не знати, чи стане життя на всю працю?“ — каже зітхаючи.

І не раз довго в ночі сиділи ми, задивлені в погасаючі іскорки, попелюче вугілля... та в душах на-

ших жеврів святий огонь, займалися нові ідеї, які просились в життя...

А на дворі падав тихий, білий сніг...

І нині падає сніг...

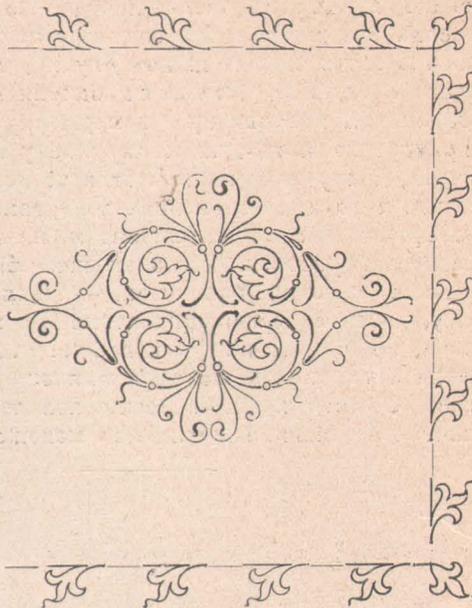
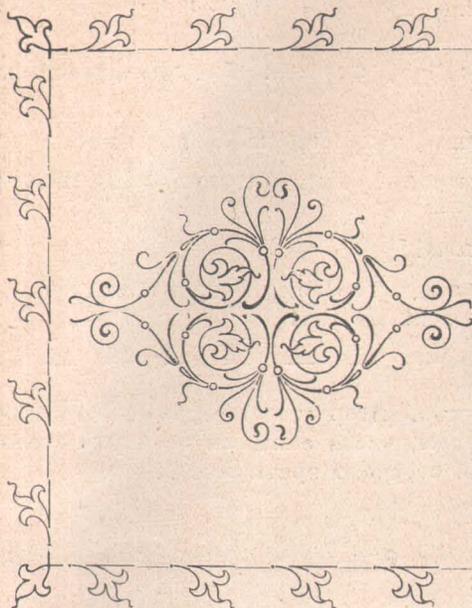
В царстві вічного спокою, високі, розлогі дерева захищають своїх мешканців від живого зовнішнього світу... та сніг, дрібненький сніг, падає, продирається крізь безлисті віти..

Одну могилу вкриває краще, чим інші. Буде на ній казкові замки... виводить доріжки... садить хрустальні дерева, посипає могилу зірками.

Вона любила сніг... а він тепер відтворює всі скарби, які могила вкрила... Витворює всі її мрії, малює, різбить дрібненьким рисками думки — ідеї...

Вона спить тихо... Втомилась..

Падає тихонький, білий сніг...

ІВАН ЦАНКАР

В Г А Ю

З словенської мови переклав Михайло Фірак. *)

БСІННЕ листя, червоне, блискуче шуміло на сонці, співало — смерть. Вечірні проміння тихо миготіло й потопало в далекій темряві.

Я сидів в тіні каштана. В мене на серці лежала тягарем жалість, яку людина відчуває, коли неначе в немилосерднім зеркалі побачить цілого себе: своє життя, свою молодість і своє замислення. Все, що вона думала й чинила, негайно набере іншого обличчя й іншого значіння. Прийшла в країну, яка була їй милою в споминах, глянула здивована і не пізнала тої країни. „Чи ж це ти, коліско моєї молодости? Це не твоє обличчя, твої очі сліпі і не вітають мене!“ Стрінула людину, яку в давні часи сердечно любила; пустий і холодний її погляд, зимна її рука, серце вже не промовляє до серця. То, що колись було живе, тепер скамяніло, є без душі і без мови... Кожна думка, так сильна й тепла в хвилині народин, жила лише в тій єдиній хвилині і зараз зівяла, вмерла; так падає листок з гилля і лежить в поросі згорблений і мертвий. Кожна думка, кожне слово, кожний рух — зівялий, скамянілий, нема вже в них душі. Капля за каплею капає з тої посудини, що називається моїм життям; незабаром посудина буде порожня. Листок за листком падає з того дерева, що зветься моє життя, незадовго буде дерево сухе й голе: ні оновлення ні відродження нема; що станеться з пролітою каплею, з опалим листком, — хто то може знати; та порожня посудина розібеться, гола деревина всохне...

Вечеріло в гаю; повіяв зимний вітер, ще густіше стало падати мертве листя на землю.

Надійшла молода пара. Ішли тихо й поволі. Не бачили вони зівялого листя ані вечірніх тіней; ішли так, неначе ідуть крізь власні молоді мрії. Я чув шопотливі слова, чув їх цілком виразно в своїм серці ще тоді, коли вони вже були далеко, як дві тіні в темряві... Ніяк тепер не можу сказати або написати таких слів; для мене вони є краплини, що впали на пісок, листя подоптане на дорозі. Молодість, любов, вірність, надія на будучність, віра в щастя... незрозумілі й порожні слова, як незрозуміла мова вітру з гиллям. Там далеко в п'яті, там вони ще живі і теплі; незабаром ляжуть у спомини, як зівяле листя в піску:

„Ти найсолідша, дорога!“ ...деж ти тепер, ти найсолідша, дорога? Навіть в найдальших думках тебе нема... „Ти найдорожший“... де ти тепер? Навіть в найдальших думках нема тебе...

Надійшло двоє старих людей; верталися до міста. Він підпирався палицею, вона була згорблена і потрясала одномірно головою. Говорили поволі шепотіли зівялими вустами.

„Незабаром притисне зима, треба буде старатися за дрова!“

„За дрова!“

„Боюся, буде прикра зима!“

„Дай Боже, щоб ми її перебули!“

„Дай Боже!“

*) Перекладчик-галичанин.

Зітхаючи, згорблені, непевним кроком потопали в пітьмі.

Повіяв сильний вітер і рій листя полетів на дорогу...

Легким кроком надійшли два хлопці, два веселі студенти. Я знав ту пісню, що вони співали. Я й сам колись її співав, ту пісню гордої, бундючної, в побіду віруючої молодости. Молоді очі бачили, молоде серце пізнало, що вся минувшина народу — це пошани гідний еросиль без життя і без соку для теперішности, і що та сучасність сама є цілком блудна, викрутаста, як дорога в багнищі. Молоді очі бачили й молоде серце пізнало всю побарвлену і прикрашену брехню явного і прикритого життя, шановану маску на ганебних обличчах, чисту одіж на нечистих тілах. І при тім пізнанню спротивилась молода воля, взнеслася на сильних крилах високо над багнищем, на зустріч побідоносній майбутности... Не знаю вже більше тих слів і думок: задалекі вони мені — каплі, що щезли в піску, листя в поросі придоптале. Де ж тепер те пізнання, де бажання і бій і побіда? ...Дві тіни тихо щезли в темряві, в шелесті зівялого листя затихли кроки. З ними пішло і щезло познання, бажання і життя — пішла і щезла моя молодість...

Надійшли два старі пани; верталися до міста, були змучені і похилені, тісно загорнені в полинялих пальтах. Мені здавалося, що я вже бачив, перед одною мінutoю бачив ті зморщені, зівялі, сиві обличча, ті знеможені, заспані очі, ті тонкі, тремтучі коліна; і що я чув вже ті сипливі, тяжкі голоси, ті буденні слова, чув їх перед одною хвилиною.

„Добру каву мають там в горі, все ще добру каву...“

„Добру каву! Але торік, здається мені, була ще ліпша!“

„Може справді була ліпша... Сметанки, здається, замало...“

„Якась водяна, так якось мені здається!“

„Справді, водяна! Але, зрештою, кава цілком добра!“

„Цілком добра!“

Бурмотіли так, згорблені, з тремтучими колінами, і щезли поволі в пітьмі.

Я також встав. Вітер ставав що раз сильніший, неначе перед бурею, листя сипалося на чорну землю і вже голе гилля сторчало проти неба...

I. Б—К

Досвіди минулого

...Кожне покоління повторює ті самі похибки, ті самі дурниці і вчиться тільки власним досвідом. Історія — бездонна криниця забування...
(Сен-Бев).

СТАННЯ сесія Ліги Націй і надії на її роботу у втомленого людства викликають цілком природно спомини про різні спроби в минулому згрупувати держави таким чином, щоб можна було уникнути назавжди війни.

Не входячи далеко в історію, в спроби Фенелона, автора „Телемака“ настільної книжки Пилипа Орлика, або аббе Сен-П'єра, секретаря французької делегації на Утрехтській мировій конференції, згадаємо тут приклад порівнюючи недавній — Германську Конфедерацію від 8-го червня 1815 р. Було це в дійсности Ліга Націй в мініатюрі, 34 суверенних володаря і 4 вільних міста Німеччини, всі рівні de jure, утворили конфедерацію „для піддержки зовнішньої та внутрішньої безпеки Німеччини й незайманности сконфедерованих держав. В разі конфлікту між ними вони повинні були звернутися до посередництва Союму. Коли ж це посередництво не матиме успіху, буде приступлено до арбітражу і вирок буде безапеляційний“.

Але — і тут думки переносяться в Женеву — для виконання цього вироку федеральний Союм не мав ні армії ні грошей. Він цілковито залежав від доброї волі різних держав, які взаємно обов'язувалися піддержувати постанови Союму силою. Прошло 30 років, і в 1848 р. Прусія наложила руку на Шлезвиг, відмовилася підчинитися Союмові і приготувала армію. Але на цей раз Прусії прийшлося підчинитися Австрії, — а не Союмові — (Ольмюц).

Через 18 років — в 1866 р, Бісмарк з великою зручністю наніс удар Конфедерації.

Даремно Союм пропонував своє посередництво в конфлікті Австрії і Прусії. Даремно Союм проголосив „федеральну езекуцію“ проти Прусії і звернувся з закликом до військ сконфедерованих держав. Ледве Союм прийняв ці постанови (14 червня 1866 р.), як пруський представник оголосив федеральний акт 1815 р. розірваним. На другий же день пруські війська окупували Саксонію, ГанOVER і Гессен, а там сталася Садова, де Австрія була розгромлена.

Так закінчилась Германська Конфедерація 8 червня 1815 р., яка мала метою „піддержку вічного миру обов'язковим арбітражем і гарантію суверенности та незайманности різних держав — членів конфедерації“.

Paris.

Товариство Взаємного Убезпечення „Дністер“ у Львові

Дім Т-ва „Дністер“ у Львові, вул. Руська ч. 20, в яким містяться бюро і канцелярії Т-ва.

Видавництва в Галичині

Видавництво Т-ва „Просвіта“. Львів, Ринок 10. (Дивись статтю „Т-во Просвіта“, стор. 3).

„Русалка“. Видавець Гр. Гануляк. Львів, Куркова 10. Видавництво популярних книжок, поштівок, візрів до вишивання й т. д.

„Молода Україна“. Видавець М. Таранько. Львів, Зіморівича 5. Видає виключно книжки для дітей і молоді.

Вид. М. Матвійчука. Львів, Панська 17. III п. Шкільні підручника.

Вид. А. Бардаха. Львів, вул. Краківська ч. 1. Шкільні підручники, попул.-наукового змісту й ин.

„Червона Калина“. Руська 18. Книжки різного характеру.

Гр. Гануляк,

власник видавництва „Русалка“ у Львові, енергійний і невтомний видавець багатьох популярних книжок, жур. „Театральне Мистецтво“, поштівок, візрів до вишивання й т. ин. Народний письменник, який написав багато оповідань з життя лемків їхнім діалектом.

Вид. Укр. Педагогічного Товариства. Львів, Руська 3. Шкільні підручники, читанки, п'єси й т. ин.

Вид. „Друнар“. Львів, вул. Руська 3. Календарі.

Биотриця. Станиславів, Липова 76. Ріжні книжки.

„Она“ (О. Кузьма). Коломия, вул. Євангеліцька 7. Белетристика.

„Видавничча спілка українського учительства“ Коломия. Народній дім.

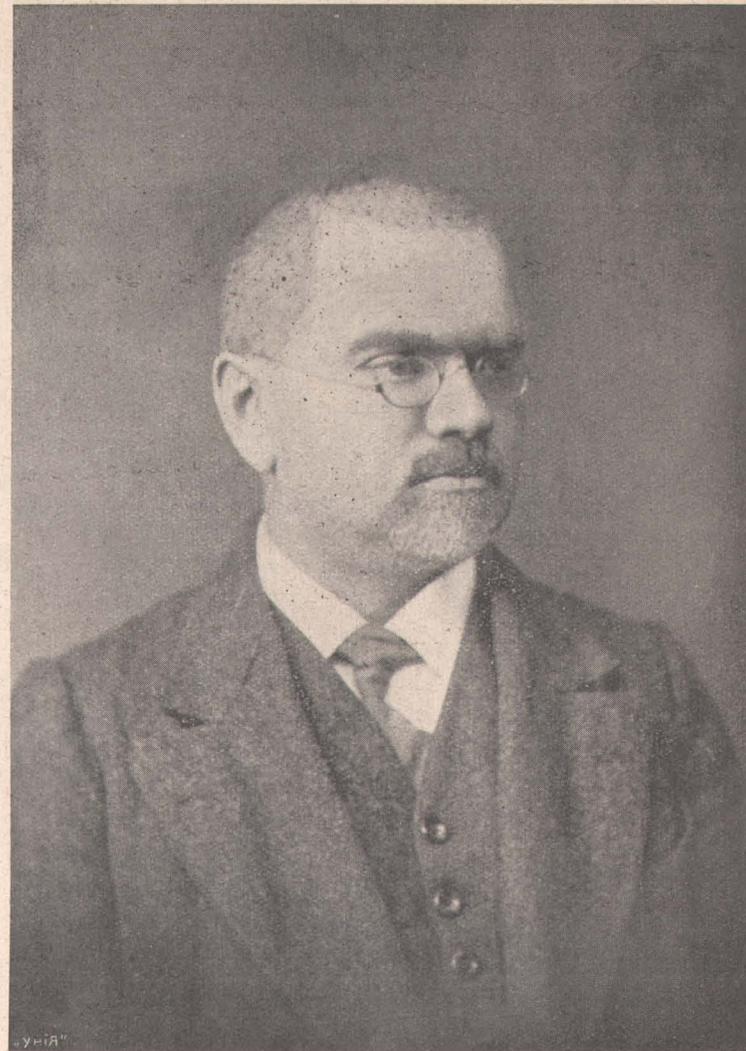
„Трембіта“ (З. Нурилович). Коломия, Міцкевича 9. Книжки різного характеру.

„Українська Книгарня і Антиварня“. Львів, Рутівського 22 (Народній Дім). Кн. різного характеру.

Товариство Взаємного Убезпечення „Дністер“ у Львові

Д-р Степан Федак,
адвокат, організатор, основник і довголітній заслужений дирек-
тор т-ва взаємних убезпечень „Дністер“ у Львові, б. голова
Укр. Горожанського Комітету, знаний укр. філантроп і фінан-
совий діяч.

Д-р Володимир Охримозич,
адвокат, довголітній дир. Т-ва „Дністер“, б. посол до австр.
Парляменту, дійсний член Наук. Т-ва ім. Шевченка, автор на-
укових праць по історії філософії права і етнографії, звисний
політичний діяч.

ТЕАТР і МУЗИКА

Російські артисти Л. Чернишева і А. Долін, в ролі Афродити і Гименея
в Лондинському театрі „Colosseum“

Літературне життя

Бібліографія

Д-Р ВАСИЛЬ ЩУРАТ. Фільософічна основа творчості Куліша. В 25-літте смерти письменника. Наказом автора. Львів, 1922. Стор. 132.

Ця невелика розвідка д-ра В. Щурата є, без сумніву, одною з найкращих монографій по історії української літератури; разом із тим вона є надзвичайно цінним причинком до історії філософічних ідей на Україні; ми досі не маємо загального нариса історії філософії на Україні, та майже не маємо й окремих монографій з історії філософічних ідей на Україні; й тому книжка д-ра Щурата має для української науки особливу вартість.

Д-р Щурат висловлює в своїй розвідці багато нових і надзвичайно цінних думок і здогадів про світогляд і літературну діяльність Куліша. Перш над усе, д-р Щурат, з новими аргументами в руках доводить вірність висловленого новішими дослідниками твердження, що Куліш не сироневірявся на старість літ ідеями своєї молодості, бо ті ідеї, які порізлили його з українським загалом в 2-ій добі його життя, були його ідеями вже в 1-ій добі: „Куліш із 1840-их рр., — каже д-р Щурат, — був тим самим Кулішем, якого знаємо в 1870-их рр.“ Далі шановний учений висловлює гадку, що, коли ми знайдемо „ключ розуміння“ Кулішевих творів, коли вияснимо джерела оригінальних поглядів Куліша й зрозуміємо як слід Кулішеві ідеї (а до цього в великій мірі мусить спричинитися розвідка д-ра Щурата), — тоді ми „навчимося дивитися на Куліша так, як на Словацького сьогодні дивляться Поляки — як на поета завтрішнього дня, який на довго заслонить собою все, що сотворено в українській літературі до нього“. Ця апогеоза Куліша, без сумніву, є вже перебільшенням, але перебільшенням надзвичайно характерним і, на мою думку, зовсім не безпідставним. Радикальна зміна в поглядах нашої критики на Куліша це безперечно один із проявів загальної кризи сучасного світогляду. Дуже можливо навіть, що, як би Куліш з'явився в наші дні, він на де-який час мігби зробитися найпопулярнішим поетом і може навіть речником досить широких кол нашої інтелігенції (особливо еміграційної); переглядаючи сучасні писання найкращих наших публіцистів та істориків, ми не раз зустрічаємо ідеї, надзвичайно подібні до Кулішевих. Але не думаємо, щоб Куліш міг зробитися „поетом завтрішнього дня“. На Великій Україні був момент захоплення Кулішем^{*)}, та цей момент уже там пройшов, і тепер там панують уже інші настрої та ідеї. Думаємо, що в майбутньому визнані будуть велика вартість і значіння Куліша та його творів, у тому числі й тих, за які довгий час висміювали та ганьбили його українські критики, але разом із тим буде переїдена суворо критична оцінка Кулішевих писань і поглядів. Для такого повного зрозуміння й справедливої оцінки діяльності Куліша, розвідка д-ра Щу-

рата, не зважаючи на зазначене нами перебільшення літературної вартості Кулішевих творів, — приносить багато цінного.

ВЯЧ. ЗАЙКИН.

НАЙГІРШІ КНИЖКИ

ПІД РОЗВАГУ ПРАВОСЛАВНИМ. (Про konieczність обнови Православної Церкви). Написав широко-православний християнин. Крем'янець—Холм—Люблин—Гродно—Вильно—Варшава. 1925. Стор. 20 мал. 16-ки.

В де-яких країнах встановлюється звичай в бібліографічному відділі літературних часописів виділяти рубрику для „найгірших книжок“. Вводимо цю рубрику з новим роком і в „Наш. Світі“, розпочинаючи його заміткою не тільки про найгіршу, але й про найбруднішу й найнеморальнішу книжку, якої нам не довелося зустрічати в останні роки, а саме про книжечку, згадану в наголовковій цій замітці. Гірше подібної писанини трудно й уявити собі в наш час. Властиво, це є анонім найнижчої марки: без підпису автора, без зазначення міста видання й друкарні. Щоб збити з панталіку читача, на обгортці подано 6 міст; справжнє ж місто, де цей анонім написано й видруковано, скрито. Місто це напевно — Львів, бо книжечка розсилається зо Львова (про це свідчить поштовий штампель). Про те, що книжечка написана й видана в Галичині, каже нам і мова її, яка не залишає жадних сумнівів.

Трудно повірити, щоб написав її українець, бо методи, якими користується автор, не властиві духові українського народу. Як що дійсно написав її українець з походження, то він є вже давно трупом для нації, роз'їденим езуїтством. Автор силкується скрити, від чийого імені він каже й на чий користь та з якою метою пускає в друк цей твір. Для інтелігентного читача це ясно: закидати болотом православ'я й звабити православних до себе, але для селянина відчутти це трудніше.

Зміст книжки дуже не складний: у православ'ї все погано, немає єдності (одного голови), тому треба „оновити“ православ'я, не цуратися інших ісповідань, а особливо того, яке колись „становило“ з православ'ям нероздільну цілість... і йти до злуки всіх розділених церков... Ясно, в чому річ.

Але справа не в пропаганді, яку має право вести кожне ісповідання, а в методах, у тій підлості, рафінованій безсоромності і цинізмі з яким автор уживає текстів з Письма Святого, й в тій брехні, з якою він називає себе, б'ючись у груди, „ширим православним“.

Лише моральна гидота цієї книжечки змусила нас присвятити їй кілька слів. Авторів же скажемо, що він не тільки не „широ-православний християнин“, але взагалі не християнин, без найменшого розуміння християнської етики, без найменшого природного почуття сорому й совісти, яка може бути навіть у злочинців. Ще раз підкреслюємо, що вважаємо цю книжечку за найгіршу не за мету її, а за брудні методи й засоби, що плюгавлять і ображають українське слово.

В. П.

^{*)} В 1919 р., з приводу століття народження Куліша невелика група молодих учених на Великій Україні збиралася видати збірник статей про Куліша, в яких висловлені були приблизно ті самі ідеї, що в розвідці д-ра Щурата, але через „незалежні“ та всякі інші зовнішні обставини цей збірник не був виданий.

НАДІСЛАНІ КНИЖКИ

В. В. Білібін. „І недуга“. Комедія на одну дію. З російської мови переклав В. С. Л. Львів, 1924. Видавн. „Русалка“.

Леонід Андреев. „Дні нашого життя“. Песа в 4 діях. Переклав Ол. Бабій. Львів, 1925. Редактор-Видавець Гр. Гануляк.

Трістана Бернар. „Примхи долі“. Комедія на 1 дію. Переклад з французької мови. Львів, 1924. Видавн. „Русалка“.

Клим Полішук. „Гад Звіринецький“. Драматична легенда в 4 картинах. Львів, 1925. Редактор-Видавець Гр. Гануляк.

Е. А. Чебишева-Дмитрова. „Самотній у лісі“. Песка на одну дію для дитячого театру. Переклав із російського Гр. Саловський. Львів, 1925. Редакт.-Видав. Гр. Гануляк.

Клим Полішук. „Тривожні душі“. Драма на три дії з днів нашого сучасного. Львів, 1924. Видавн. „Русалка“.

Меріям. „Вечірні смутки“. Настрої (вірші). Прага—Львів. Р. Б. 1924. Видавн. „Логос“, стор. 16.

Андрей Камінський. „Галичина Піємонт“. Львів, 1924. Накладом автора. Стор. 75.

Св. Амвросій Полянській. „Вечеръ св. Николая“. Сценичний образокъ въ 1 дійствію и 5-ти вотаціонахъ Для сельской сцени. Львов, 1924. Изданіе Общества им. М Качковского. Стор. 16.

Джигро Николишин. „Артисти“. Комедія в 4-ох діях. Коломия, 1924. Вид. „Загальна Книгозбірня“. Ст. 103.

В. Садовський. Північно-Західна Україна в світлі статистики. Львів, 1924. Вдбтка з Літер.-Наукового Вістника. Стор. 23.

Календар Т-ва „Просвіта“ на 1925 р. Річник 47. У Львові, 1924 р. Трьохкольорова художня обгортка, маса ілюстрацій. Літерат. відділ „До праці“. Стор. 104+64.

„Друкар“, інформаційний календар на 1925 р. Львів. Стор. 147.

Веселий Календар на 1925 р. Львів, 1924. Видавн. „Русалка“. Двохкол. обгортка, ілюстрації. Ст. 48.

Господарський Календар на 1925 р. Львів, 1924 р. Видавн. „Русалка“. Літер. відділ, багато ілюстрацій.

„На стійці“. Ювілейна збірка 1894—1924. Накл. Ів. Квасниць. Львів, 1924. Стор. 39.

Ів. Зубенно. Остання жертва. В-во „Веселка“. Каліш. 1923 р.

Ю. Сірий. Леся Українка. Коротк. нарис на спомин 10-ліття з дня смерті поетки (1913—1923). Київ—Прага—Львів. 1923 р. Вид. „Чорномор“. Стор. 25.

Ілько Борщак. Ідея Соборної України в Європі в минулому. По невиданих документах і стародавніх працях. Париж. 1923. Вид. „Український Друкар“. Стор. 26.

Д-р Ол. Тисовські. Пласт. Накл. „Висший з Запорожа“. Львів. 1923 р. Стор. 45.

Оленсій Яремченко. Основи пластуства. З 17 малюнк. Вид. „Українське Слово“. Берлін. 1923 р. Стор. 53.

ЛІТЕРАТУРНА ХРОНІКА

ОЛЕНА ПЧІЛКА, відома українська письменниця, мати геніяльної Лесі Українки, переїхала з Гадяча на сталий побут у Київ. Не зважаючи на свої 72

роки, письменниця держиться добре. Метка, рухлива, як завжди. Приготовила до друку нову серію вишивок і гафтів.

При цій нагоді зазначаємо, що при допомозі О. Пчілки появилoся повне видання творів Лесі Українки під редакцією молодого критика Зерова. До кожного твору є доданий короткий коментар.

103 ЧАСОПИСІВ НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ. Святочне число ужгородського часопису перечислює газети, які виходили на Підкарпатській Україні. На підставі цього зіставлення виходить, що у цій малій країні, що має 600.000 мешканців в останніх п'яти роках від 1-го лютого 1919 почавши, появилoся 103 денників, тижневиків і місячників. Очевидно, найбільше жидівських часописів, 1-го лютого ц. р. має це число збільшитися ще на одну українську газету „Карпатський Голос“.

П. ТИЧИНА, В. ПОЛІШУК і О. ДОСВІТНИЙ У ПРАЗІ. 24 грудня 1924 р. прибули до Праги (проїздом в своїй науковій командировці по Зах. Європі) члени спілки письмен. „Гарт“, поети Павло Тичина, Валеріян Полішук та белетрист Олександр Досвітний.

7 січня в салі „Студенського Дому“ в Празі відбулася перша вечірка цих поетів та їх доклад про нову українську літературу та її здобутки, а, зокрема, про „Гарт“.

Друга частина вечірки була присвячена деклямації творів молодих укр. письменників. Читали свої твори Павло Тичина (5 поезій), Валеріян Полішук (4 поезії) та Олександр Досвітний уривки з роману „Американці“ й де-що з своєї книги оповідань: — „Тюнгуй“.

Відбулися також вечірки 8 і 9 січня.

UKRAINICA. В ч. 278-му щоденної газети „Moravsko-Slezsky Dennik“, („Моравсько-Шлезький Денник“), який виходить у Моравській Оставі, надруковано в чеському перекладі К. новелю співробітниці „Н. Світу“ п. Ольги Дучимінської п. н. „Співачка“.

OSTENROPÄISCHE KORESPONDENZ. В Берліні від двох місяців почав виходити двотижневик під наведеним наголовком. Завданням цього двотижневика інформувати світову, а в першу чергу німецьку пресу про відносини, в яких доводиться жити народам — українському, білоруському і литовському в Польщі — і про відносини на Сході взагалі. Редагований незвичайно старанно. Крім цього, появляються бюлетені Пресового Бюра.

РІЖНІ ВІДОМОСТІ

СВЯТКУВАННЯ ПАМ'ЯТИ ГЕТЬМАНА ПАВЛА ПОЛУБОТКА У ВАРШАВІ. 26 грудня 1924 р. минуло 200 літ від дня героїчної смерті в Петербурзькій Петропавлівській в'язниці славного борця й мученика за волю й державність України Гетьмана Павла Полуботка. В роковини смерті Гетьмана Полуботка відбулося засідання Українського Правничого Товариства, на якому проф. В. М. Заїкин виголосив доклад „Про боротьбу України за свою державність у XVII—XVIII вв.“ (див. „Наш Світ“ ч. 19—20). 4 січня ц. р.

у Варшавському Православному Митрополічсму Соборі відслужена була в присутності великого числа молящихся панахида протопресвітером Собору о. Т. Теодоровичем, перед якою протопресвітер о. Теодорович сказав слово, присвячене пам'яті Гетьмана Полуботка. 8 січня ц. р., з ініціативи Укр. Правничого Т-ва, при участі Укр. Центр. Комітету та Українського Клубу, в помешканні Укр. Клубу (Варецька, 7) відбулася урочиста академія в пам'ять 200-ліття героїчної смерті Гетьмана Полуботка. На академії ви-

ступили з промовами п. О. Саліковський і проф. Заїкин. Далі відбулася концертна частина академії, в якій узяли участь український хор і оркестра українських мандоліністів. Крім численних представників української кольоні у Варшаві, на академії присутні були також провідники грузинської еміграції в Польщі.

МОГИЛА Б. ГРІНЧЕНКА — І ДІТИ. Коли 1^{1/2} року тому відвідала могилу Б. Грінченка його дружина — письменниця Марія Загірня — не застала ні хреста ні стовпів у залізній огорожі. Один добродій пояснив їй, що „продано на осі до возів“. По якімсь часі зайшла письменниця на цвинтар удруге. І цим разом застала на могилі незабутнього письменника-діяча металевий хрест, і на ньому табличку, на якій дитячою рукою написано: Борис Грінченко, 1863 — 1910. Від українського дитячого клубу ч. 10, 93. IV. 1922.

ЦІКАВА НАХІДКА. З трьохмісячного журналу українознавства „Україна“ в Києві (1—2, 924) довідуємося про нахідку муміфікованих тіл у церкві в Седневі Чернігівської губернії. Оглядаючи церкву, збудовану 1690 р. чернігівським полковником Я. Лизгубом, завважив один з чернігівських урядовців, що у цокольній частині церкви є вікна, а ніякого входу до тої частини нема. Серед мешканців найшовся чоловік який в 60 роках минулого століття, поправляючи дахівку в церкві, спустився в льох і там віднайшов дві крипти, а в криптах труни. В де яких з них мали знаходитися добре збережені тіла. По цим вказівкам спустився в крипту і згаданий урядовець, який сповістив про нахідку завідуючого держ. музеєм, Шулєєвського. Вислано туди комісії, які наїшли дві крипти з 32 і 17 трунами. Де які тіла дуже добре збережені, з нормально-тілесною красою, нігтями, повіками і т. п. Бракує тільки всім волосся, зникнення якого приписують гусільницям, що вкривали собою внутрішню поверхню віка. Збереглося також дуже багато дорогішої одежі. Академія призначила окрему комісію для ближшого розсліду нахідки.

БІЛОРУСЬКИЙ ЧАСОПИС У ВАРШАВІ. З 1 лютого в Варшаві при Православній Митрополії буде виходити церковно-народній двотижневик білоруською мовою під назвою „Православний Беларус“.

Від Видавництва.

Рік видання часопису. позапартійного, позагрупового, не від кого незалежного, а до того ще літературно-наукового та ілюстрованого — це така важка справа, яку може цілковито зрозуміти лише фахівець. Це не рік, а ціла епоха праці й боротьби. Епоха, яку не всі видання спромагаються витримати й пережити. На наших очах в останньому часі вмерло кілька подібних часописів, з котрих де-які народилися й жили навіть при значно кращих умовах, ніж ми.

Поборовши всі надзвичайно тяжкі економічні й всякі інші перешкоди, „Наш Світ“ мужньо дійшов до кінця того шляху в часі, що називається роком.

Не тільки перейшов його, але й розпочав цим числом новий етап, новий рік видання.

Вже один цей факт окрилює нас надією, що житимемо й далі, й не тільки житимемо, але й розвиватимемося й працюватимемо біля спільного жертовника нашої культури.

На першому етапі нашого життя були хитання, властиво — шукання найкоротшого й найпевнішого

шляху до Читача, було навіть шукання самого Читача, цього таємничого сфинкса, цього найважливішого чинника в житті періодичного видання.

Здається ми наїшли його. В цьому переконає нас зріст зацікавлення „Нашим Світом“, збільшення Читачів і Передплатників. Можемо побажати собі ще одного — зросту серед наших приятелів акуратності в грошових обрахунках, і тоді ми зможемо в новому році збільшити „Наш Світ“, розвинути й удосконалити його, а слід — у більшій мірі задовольнити вимоги наших Читачів.

Періодичні видання творять не тільки видавці й редактори, але й читачі, й перш за все — своєчасною і акуратною висилкою передплати, бо гріш є дуже важливим фактором у видавничій справі. На жаль, значна частина наших передплатників досі не вирівняла залежності за минулий рік.

Отже просимо тих Шановних Передплатників, що внесли не всю належність за минулий 1924 рік, негайно вирівняти залежності.

Разом з тим звертаємося до всіх наших Передплатників з прозьбою вносити передплату згори й не змушувати нас до стримування висилки часопису.

Надіємося, що ця новорічна прозьба наша буде прийнята й виконана.

Від Редакції

Одно з найближчих чисел „Нашого Світу“ буде присвячене Галицькій Українській Еміграції в Західній Європі й в інших частинах світа. Уклінно просимо Всіх, хто є зацікавлений найповнішим освітленням життя Галицької Еміграції, надсилати літературні матеріали, фотогр. знімки, кліші й т. ин. Маємо надію, що громадянство радо відгукнеться на нашу прозьбу.

Українки!

Не купуйте журналів мод. В числі 2 і наступних числах „Нашого Світу“ будете мати найкращі взірці весняних мод на 1925 рік.

Шановні Передплатники

Просимо негайно вирівняти передплату за 1924 рік і надіслати на 1925 р., в противному разі будемо змушені припинити висилку „Нашого Світу“.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Оголошення

Просимо осіб, яким відомо, де перебуває б. інтернований козак Кузьма Бржосньовський (див. портрет в „Наш. Світі“ ч. 6), надіслати до Редакції його адресу.

Редактор-Видавець **В. Островський.**

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ

МІСЯЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ ПЛАСТОВОЇ МОЛОДІ ДЛЯ ЛІТЕРАТУРИ, НАУКИ І ЗАБАВИ

Виходить раз на місяць.

Ціна числа 1 зл.

АДРЕСА: Іван Чепига, проф. гімн. Станиславів,
Липова 76.

ЧИТАЙТЕ ОДИНОКИЙ НА УКРАЇНСЬКИХ
ЗЕМЛЯХ У ПОЛЬЩІ

ЩИРО УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

„ДІЛО“ ЩО ВИХОДИТЬ
УЖЕ 42 РІК

у ЛЬВОВІ, заснований бл. п. Володимиром
БАРВІНСЬКИМ в 1882 році.

Редакція й Адміністрація міститься:

у ЛЬВОВІ, РИНОК 10 І ПОВ. (Дім „Просвіти“).

Конто пошт. щадн. 143.322. — Адр. тел.: Львів, „Діло“.

Видас: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Місячна передплата за границею: в Америці 1 дол., Франції, Голандії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 л., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. кор., Румунії 100 леїв, Бугарії 50 леїв. — Зміна адреси платить я.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Видавництво „РУСАЛКА“

Львів, Куркова 10.

видало слідуєчі календарі на 1925 рік:

1. „ГОСПОДАРСЬКИЙ КАЛЕНДАР“ на 1925 рік, багато ілюстрований, 10 арк. друку великої вісімки.
2. „ВЕСЕЛИЙ КАЛЕНДАР“ на 1925 рік, того ж формату, ілюстрований.

Адреса Редакції: „Русалка“, Львів, Куркова 10.

Театральне Мистецтво

ЄДИНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ ТЕАТРУ І СЦЕНИ

В 1925 р. виходитиме з слідуєчими додатками:

1) „Театральна Бібліотека“ в якій друкуватиме драматичні твори знамих драматургів. Видання „Театр. Бібліотеки“ призначені будуть для заводових і мійських аматор. театрів.

2) „Народній театр“ — це другий літ. додаток до „Театрального Мистецтва“, який приносить драмат. твори, призначені для народніх сцен.

3) „Діточий театр“, це третій літ. додаток, в якому міститиме пєси для діточого театру.

Журнал „Театральне Мистецтво“ виходитиме, як досі, раз на квартал. До кожного числа журналу додано буде 3 окремі книжочки, а саме по 1 черговому випуску з вище названих додатків („Театр. Бібліотеки“, „Нар. Театру“ і „Діточої Бібліотеки“).

ПЕРЕДПЛАТНИКИ „ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА“

дістануть отже річно 4 випуски журналу і 12 книжок літературних додатків.

Окрім цих обовязкових додатків, такі передплатники, які постійно підтримують наше видавництво, чи то частішими замовленнями, чи то дописами або поширенням нашого часопису, одержать надпрограмовий **безплатний додаток** до „Театр. Мистецтва“, а саме:

Календар на 1926 рік і серію листівок, виконаних трибарвним друком.

Перший випуск „Театр. Мистецтва“ на 1925 рік вийде після Різдвяних Свят з слідуєчими літ. додатками:

1) „ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА“:

Л. Андрєєв: „Дні нашого життя“, пєса на 4 дії.

2) „НАРОДНІЙ ТЕАТР“:

Клим Поліщук: „Гад Звіринецький“, драм. лєф. в 4 карт.

3) „ДІТОЧИЙ ТЕАТР“:

Чебишова-Дмитрова: „Самотний у лісі“, пєса на 1 дію, переклад Гр. Садовського.

Річна передплата на „Театральне Мистецтво“ в 1925 р. wraz з усіма додатками вносить 10 зл. для Америки 2 дол. 50 ц. Видання „Т. Мист.“, куповані окремо, коштуватимуть подвійно, тому просимо заздалегідь присилати передплату, щоб ми могли точно наш журнал висилати.

На показ ані в кредит „Театр. Мистецтва“ не висилаємо, бо 1 випуск з додатками коштує майже 3 зл., тому ми не в силі такі великі кошти покривати.

Попередні річники „Театр. Мистецтва“ можна ще набути в нашій редакції. Перні два річники по 3 зл., третій річник 4 зл.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

„Театральне Мистецтво“ Львів, Куркова 10.

ПЕРЕДПЛАТА НА 1925 РІК НА

„НАШ СВІТ”

УКРАЇНСЬКИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ
І ПОПУЛЯРНО-НАУКОВИЙ ДВОТИЖНЕВИК

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

В КРАЮ: На місяць — 3 зл., на 3 міс. — 8 зл.
ЗА КОРДОН: в Америку — на 1 міс. — 75 цент., на 3 міс. — 2 дол.; в усі країни Європи
на міс. — 65 центів (у місцевій валюті). Студентам і учням знижка.

ЦІНА ОГолоШЕНЬ:

КРАЄВИХ: ціла ст. 100 зл., $\frac{1}{2}$ ст. — 55 зл., $\frac{1}{4}$ ст. — 30 зл., $\frac{1}{8}$ ст. 18 зл., $\frac{1}{16}$ ст. 10 зл.
ЗАКОРДОННИХ „ „ 15 дол. „ „ — 7 дол. „ „ — 4 дол. „ „ 2 „ „ „ 1.5 д.

Warszawa, ul. Długa 50, m. 47, Redakcja „NASZ SWIT”.

або: Warszawa, Poczłowa Kasa Oszczędności (P.K.O.) № 8818. „Nasz Swit”.

УВАГА: Передплатники на 1925 рік можуть одержати повний комплект „Нашого Світу”
за 1924 рік за 10 злотих.

Перший церковно-народний ілю-
стрований часопис

„ДУХОВНА БЕСІДА”

Виходить двічі на місяць, 1 і 15 числа,
на сатинованому папері в кольор. обгертці

ПЕРЕДПЛАТА:

на 1 міс. 1 зол., до кінця року 3 зол.,
окреме число 50 гр. За кордон: на 1 м.
35 цент.; на 3 міс. 1 дол. Гроші можна
висилати в місцевій валюті.

ОГОЛОШЕННЯ: Ціна стор. — 50 зол.,
 $\frac{1}{2}$ стор. — 25 зол., $\frac{1}{4}$ стор. — 14 зол.
 $\frac{1}{8}$ стор. — 8 зол., $\frac{1}{16}$ стор. 5 зол. Дрібні
оголошення — по 10 гр за слово.

Гроші надсилати на адресу:

Warszawa-Praga, Zygmuntowska 13,
або Warszawa PkO Nr 9.430.

Бланк переказу на P.K.O. можна одер-
жати у парафіяльного настоятеля.

МЕХАНІЧНА ТКАЛЬНЯ

СИМЕОНА ІВАНКОВА

В СТРИЮ, НАРОДНИЙ ДІМ

Примає на виріб згідно до виміни лен, моноплі,
плати, вовну — за готове полотно — блісне и не блісне
(сирове), цайги, бархани, обруси, рушники і т. д. під
дуже корисними умовами.

Продає також за готівку всякі матері вовняні на уб-
рання мужесьні і дамсьні ПО ЦІНАХ ФАБРИЧНИХ.

На кожне село і містечко пошукується зібних і чес-
них заступників до збирання льну і клаків в цілі віді-
слання до нашої Ткальні на виріб вищезазначених товарів.
ЦІННИКИ І ПРІВКИ НА ЖАДАННЯ БЕЗПЛАТНО.

НА ЧУЖИЦІ

НЕПЕРІОДИЧНИЙ ОРГАН ВІЛЬНОЇ ДУМКИ
УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ - ЕМІГРАНТІВ
У ПОЛЬЩІ.

Вийшли чч. 1 и 2 Ціна обох чисел 3 зол. п.

Листування надсилати по адресі:

Warszawa, ul. Długa, 29, Hotel Polski, 21.
J. DRACZENKO.